

Soeren Kern: Evropský systém otevřených hranic stojí před kolapsem

- CZ24 News | 17. dubna 2020

EU: "Merkelová ví, že příkaz zavřít hranice – ve skutečnosti normální opatření národního státu k ochraně vlastních občanů – by se rovnal bankrotu její vlastní politické linie." — Ferdinand Knauss, komentátor, *Tichys Einblick*, 16. března 2020.

"Merkelová nyní bojuje. Ale jako vždy během jejího kancléřství, ona nebojuje za svou zemi a své občany, za které má odpovědnost. Ona bojuje za svoji moc a svůj dějinný odkaz. Až to občané pochopí, bude koronavirová krize posledním bojem Merkelové v politické aréně." — Ferdinand Knauss, komentátor, *Tichys Einblick*, 16. března 2020.

13. března prezident těžce zasaženého italského regionu Benátsko Luca Zaia na tiskové konferenci řekl, že evropská bezhraniční zóna "mizí tak rychle, jak rychle mluvíme." Poznamenal, že přísné hraniční kontroly zavedené Rakouskem ukazují, že Schengenský prostor "už dál neexistuje a bude připomínán v učebnicích dějepisu."

Jak v důsledku boje s koronavirem postupně více a více zemí zavírá svoje hranice, je evropský systém otevřených hranic – úhelný kámen evropské integrace – na hraně kolapsu.

Takzvaný Schengenský prostor zahrnující 26 evropských zemí začal fungovat v roce 1995 a zrušil pasové a ostatní kontroly na hranicích mezi jednotlivými státy. Je to klíčový praktický i symbolický úspěch evropské integrace a nyní se rozpadá.

Poté, co Německo – největší a nejmocnější země Evropské unie – během jediného dne odhalilo 1 000 nových případů nemoci COVID-19, provedlo 16. března 2020 krok velkého politického významu a zavedlo kontroly na svých hranicích s Rakouskem, Dánskem, Francií, Lucemburskem a Švýcarskem.

Německý ministr vnitra Horst Seehofer řekl, že každý kdo bude chtít bez závažného důvodu vstoupit do země, bude od hranice vrácen zpět. Stejně tak bude odepřen vstup do země cestujícím se symptomy nemoci COVID-19. Občanům Německa a lidem s trvalým pobytem však bude návrat do Německa povolen.

Seehofer řekl: "Ochrana našeho obyvatelstva vyžaduje opatření ke snížení rizika infekce v důsledku globálního cestování... Čelíme velmi agresivnímu a rychle se šířícímu viru. Budeme s ním bojovat měsíce. Dokud neexistuje společné evropské řešení, musíme jednat v zájmu vlastního lidu."

Rozhodnutí německé vlády zavést hraniční kontroly představuje obrovský zvrat. Jen o několik dní dříve, 11. března 2020, německá kancléřka Angela Merkelová řekla: "My v Německu věříme, že uzavření hranic není tou správnou odpovědí na šíření epidemie nemoci COVID-19." Ten samý den zazněl její postoj o něco později i ve výroku německého ministra zdravotnictví Jense Spahna, který prohlásil: "Uzavřením hranic se viru nezbavíme. Virus je tu již s námi a my si na to musíme zvyknout."

15. března 2020 německý deník *Bild* napsal, že Merkelová stále blokuje veškeré pokusy členů své vlády zavést hraniční kontroly. Vnitřní rozbroje stály Německo drahocenný čas, který mohl být využit k zastavení šíření viru.

Komentátor Ferdinand Knauss píšící pro vlivný německý blog *Tichys Einblick* vysvětlil, že Merkelová blokuje zavedení hraničních kontrol proto, že dogma otevřených hranic je ideologickým pilířem merkelismu:

“Tváří v tvář koronavirové krizi spolková vláda diskutuje o opatřeních, které sousední země už dávno udělaly: o konzistentních ochranných opatřeních na hranicích. Několik s námi sousedících zemí – Dánsko, Polsko, Česká republika, Rakousko – již z velké části uzavřely svoje hranice. Ve většině zemí jsou lidé z rizikových oblastí při vstupu do země přísně kontrolováni. Ne tak v Německu. Nebude vám trvat dlouho uhadnout, kdo tomu zabránil. To může rozhodnout jen kancléřka. Ale proč ta se tomu brání?”

“V osudný rok 2015 se ‘otevřené hranice’ staly nezbytnou podmínkou pro pokračování merkelismu. Proto je třeba se tohoto dogmatu držet. Merkelová ví, že příkaz zavřít hranice – ve skutečnosti normální opatření národního státu k ochraně vlastních občanů – by se rovnal bankrotu její vlastní politické linie.”

“Tak jak si občané postupně stále více uvědomují tuto hrozbu, tak stoupají jejich požadavky na ochranu. Koronavirová krize se tak stává krizí merkelismu. A touto skutečně je, jak ukazuje odmítání hraničních kontrol Angelou Merkelovou. Rozhodující otázkou zůstává, na jakou stranu se přidají média, která jsou ještě většinou k Merkelové a k politickému a sociálnímu establishmentu loajální: Morální nadřazování otevřenosti vůči světu nad ochranou před hrozbami. Čím větší a bolestivější je riziko koronaviru, tím horší následky bude mít zanedbání ochrany.”

“Merkelová nyní bojuje. Ale jako vždy během jejího kancléřství, ona nebojuje za svou zemi a své občany, za které má odpovědnost. Ona bojuje za svoji moc a svůj dějinný odkaz. Až to občané pochopí, bude koronavirová krize posledním bojem Merkelové v politické aréně.”

Tím, jak stále více zemí Schengenského prostoru zavádí hraniční kontroly, zůstává Německo kvůli postoji Merkelové ve svém postoji stále více osamoceno.

- **Rakousko:** 10. března, kancléř Sebastian Kurz oznámil zahájení kontrol na hranicích s Itálií a zakázal vstup většiny cestujících z Itálie do Rakouska. Kurz řekl: “Naší nejvyšší prioritou je zabránit rozšíření a tudíž zavlčení této nemoci do naší společnosti. Proto je zaveden zákaz vstupu osob z Itálie do Rakouska, s výjimkou osob, které mají potvrzení od lékaře, že jsou zdraví.” Ministr vnitra Karl Nehammer také oznámil zákaz veškeré letecké dopravy s Itálií.
- **Slovinsko:** 11. března, ministr zdravotnictví Aleš Šabeder prohlásil, že vláda v rámci boje se šířením koronaviru uzavřela některé hraniční přechody s Itálií a na zbývajících hraničních přechodech začala provádět zdravotní kontroly. Řekl, že občané mohou překročit hranici na šesti místech, zatímco všechny ostatní přeshraniční silnice budou uzavřeny. Normálně je otevřeno více než 20 hraničních přechodů. Také byla zastavena železniční doprava a většina autobusových společností své spoje do Itálie zrušila. Šabeder řekl, že cizincům s trvalým pobytem ve Slovinsku bude povoleno vstoupit do Slovinska, pokud budou mít max. 3 dny staré potvrzení, že byli testováni negativně na koronavirus.
- **Polsko.** 13. března, premiér Mateusz Morawiecki oznámil, že od 15. března bude povoleno vstoupit do Polska jen polským občanům nebo lidem, kteří mají v Polsku trvalý pobyt. Každý, kdo se vrátí ze zahraničí, bude muset zůstat 14 dní v karanténě. Všechny mezinárodní vlakové a letecké spoje směřující do země jsou zrušeny, toto se netýká nákladní dopravy. “Stát neopustí své občany,” řekl Morawiecki. “Avšak v současné situaci si nemůžeme dovolit ponechat otevřené hranice pro cizince.”
- **Švýcarsko.** 13. března zavedla švýcarská vláda znovu kontroly na hranicích se sousedními zeměmi, které jsou součástí Evropské unie. Ačkoliv Švýcarsko není členem Evropské unie, tak je součástí Schengenského prostoru. Ministryně spravedlnosti Karin Keller-Sutter řekla, že

cílem cestovních omezení vůči Itálii je zabránit italským pacientům v přístupu do švýcarských nemocnic. Omezený pohyb mají také azylanti. Švýcarským občanům, lidem s trvalým pobytem ve Švýcarsku, stejně jako přeshraničním pracovníkům a lidem, kteří Švýcarskem jen projíždějí, je vstup do země zatím povolen.

- **Dánsko.** 14. března, premiérka Mette Frederiksen zavedla hraniční kontroly na veškerou leteckou, pozemní a námořní dopravu přinejmenším do 13. dubna. Dánským občanům je povolen vstup do země, ale ostatním bez rozumného důvodu bude vstup odepřen. "Ocitli jsme se na neznámém území," řekla Frederiksen. "Jsme v situaci, která nijak nepřipomíná nic z toho, co kdokoliv z nás zažil. Všichni na to doplatíme. Když to neuděláme, tak riskujeme, že lidské, zdravotní a finanční ztráty budou mnohem, mnohem vyšší."
- **Maďarsko.** 16. března předseda vlády Viktor Orbán oznámil, že s okamžitou platností bude zastavena veškerá osobní doprava do Maďarska a vstup do země bude povolen pouze maďarským občanům. Již předtím vláda zavedla kontroly na hranicích s Rakouskem a Slovinskem. Mezi Maďarskem, Chorvatskem, Slovinskem a Ukrajinou byly zastaveny všechny vlakové spoje.
- **Španělsko.** 16. března ministr vnitra Fernando Grande-Marlaska vyhlásil znovuzavedení kontrol na všech pozemních hranicích. Po zemi smí do země vstoupit pouze občané Španělska a přeshraniční pracovníci. Opatření nemá vliv na transport zboží.

Česká republika, Estonsko, Řecko, Lotyšsko, Litva a Slovensko ve snaze bojovat se šířícím se koronavirem, také zavedly kontrolu hranic. Hraniční kontroly zavedly také evropské země, které nejsou součástí Schengenského systému včetně Albánie, Bulharska, Rumunska, Srbska a Republiky severní Makedonie.

Bulharský ministr zahraničních věcí, který radil svým občanům vyhnout se cestám do ciziny, popsal momentální stav věcí takto:

"Situace na pozemních přechodech mezi evropskými zeměmi se neustále dramaticky mění, což znemožňuje cestovat do nebo z Bulharska všemi způsoby dopravy."

"S ohledem na snahu předcházet šíření koronaviru, nezůstala v Evropě prakticky žádná země, která v této době nezavedla restriktivní omezení - uzavření hranic nebo omezení počtu hraničních přechodů, zpřísněné hraniční kontroly, zrušení letů, uzavření letišť."

Zhroucení evropského systému otevřených hranic se setkal s hněvem u příznivců evropské integrace. 13. března 2020 během tiskové konference v Bruselu předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyen členské státy EU varovala před jednostranným uzavíráním svých hranic:

"Jednotný trh musí fungovat. Není dobré, když členské státy podnikají jednostranné akce. To vždycky způsobí dominový efekt. Brání to tomu, aby se urgentně nutné vybavení dostalo k pacientům, do nemocnic a k zdravotnickému personálu. Znamená to konec konců znovuzavedení vnitřních hranic v době, kdy je nutná solidarita mezi členskými státy."

V zoufalém pokusu zachránit Schengenský systém Ursula von der Leyen 16. března navrhla uzavření hranic Evropské unie na 30 dnů. Za tímto opatřením je zjevně idea, že když Evropská unie zavře své hranice před vnějším světem, tak jednotlivé členské státy své hranice nebudou muset zavřít.

Ironické je, že jen o několik dnů dříve von der Leyen odsoudila rozhodnutí prezidenta USA Donalda J. Trumpa z 11. března 2020 zakázat na 30 dnů přílety z kontinentální Evropy do Spojených států. Trump řekl: "Evropská unie selhala a nezavedla tato opatření vůči cestujícím z Číny a z dalších podezřelých oblastí. Výsledkem toho je velký počet ohnisek infekce ve Spojených státech, které byly způsobeny cestujícími z Evropy."

12. března vydala Ursula von der Leyen rozhořčené prohlášení:

“Koronavirus je globální krize, která se neomezuje na jeden kontinent a vyžaduje spíše spolupráci než jednostranná opatření.”

“Evropská unie odsuzuje skutečnost, že rozhodnutí USA zastavit veškerou leteckou dopravu bylo učiněno jednostranně a bez konzultací.”

Von der Leyen nyní říká, že navrhne vedení Evropské unie zákaz “zbytečných cest” do Evropské unie. Tento zákaz by platil 30 dní, ale v případě potřeby by mohl být prodloužen. Řekla: “Čím méně cestování, tím více zadržíme virus.”

Prouijní redaktorka Anja Krüger pro německý deník *Tagesspiegel*, napsala:

“Je dechberoucí, jak jsou uzavírány pod hrozbou koronaviru hranice v Evropě, jak se jedna země za druhou uzavírá před ostatními. Pandemie ukazuje, jak je Evropská unie křehká...”

“Až pandemie poleví, bude všechno stejné jako předtím, jakoby se nic nestalo? Otázkou je, jak moc je koronavirová krize schopná poškodit léta pomalu rostoucí evropské povědomí mezi lidmi v členských zemích Evropské unie.”

“Hodně záleží na tom, jak bude krize zvládnuta. Avšak fakt, že návrat k nacionalismu byl proveden tak rychle a pevně, bude podněcovat naděje mezi oponenty evropského sjednocení. To, co se jednou stalo, se bude dít znovu a znovu.”

13. března 2020 prezident těžce zasaženého italského regionu Benátsko Luca Zaia na tiskové konferenci řekl, že evropská bezhraniční zóna “mizí tak rychle, jak rychle mluvíme.” Poznamenal, že přísné hraniční kontroly zavedené Rakouskem ukazují, že Schengenský prostor “už dál neexistuje a bude připomínán v učebnicích dějepisu.”